

Karhun ulostenäytekeräyksen ohjeistus

Ulostekeräyksen käytännön toteutus

Jokainen ulostenäyte laitetaan yksittäiseen keräysputkeen, jotta eri yksilöt eivät mene sekaisin. Näyteputkeen kerätään peukalonpään kokoinen pala ulostekasan reunasta niin, että ulosteen ulkopintaa tulee näytteeseen mukaan mahdollisimman paljon. Maastoon jäljelle jäävä uloste tulee peittää, jotta sama uloste ei tule vahingossa kerätyksi uudestaan. Näytteen kerääjän tulee olla mahdollisimman varma, että kyseessä on karhun uloste, tai erikseen mainita näytteen yhteydessä, mikäli laji on epäselvä. Näytteen lähetystietoihin kannattaa lisätä maininta, jos jää epäily lajimäärityksen varmuudesta. Valmiita näytempusseja ja taustatietolomakkeita on saatavilla alueen keräysvastaavalta.

PIKAOHJE:

1. Ulosteita käsiteltäessä on käytettävä suojakäsineitä.
2. Helppo tapa kerätä näyte on ottaa ulosteesta osa (peukalonpään kokoinen pala) puulastalla suoraan näyteputkeen suojakäsineellä suojatulla kädellä.
3. Jokainen ulostenäyte kerätään omaan näyteputkeensa. Mikäli näytteet sekoittuvat, yksilöinti DNA:n perusteella ei onnistu!
4. Maastoon jäljelle jäävä osa ulosteesta tulee peittää, jotta sitä ei vahingossa kerätä uudestaan.
5. Jokaisella kerätyllä ulostenäytteellä on oma tunnistekoodinsa ja tunnistetta vastaava taustatietolomake. Täytä lomake jokaisesta kerätyistä ulostenäytteestä.

Taustatiedot ovat pakollisia

Kaikkiin näytteisiin liittyen tarvitaan vähintään seuraavat taustatiedot:

Näytteen vähimmäistiedot:

- **Keräyspäivämäärä ja vuosi**
- **Keräyspaikka sanallisesti** (Kunta, kylä) **ja koordinaatteina** (tarkka sijainti, ETRS35FIN - tai mainitse mitä koordinaattijärjestelmää on käytetty)
- **Kerääjän nimi ja puhelinnumero** Nimettömiä näytteitä ei oteta vastaan.
- **Onko näyte kerätty karhujen ruokintapaikalta.**

Näytteen täydentävät tiedot

- **Muita tietoja** (esim. onko kyseessä mahdollinen pentue, saaliin läheisyys, karhun päivämakuu, onko laji epäselvä, yms.)
- **Näytteen tuoreus päivinä.** Tuore näyte=0 pv, eilinen=1 pv. Ellei jälkien perusteella pysty sanomaan tarkkaa aikaa, arvioidaan aikaväli (esim. 1-5 pv).

Nimettömiä näytteitä ei oteta vastaan!!! Kerääjien nimiä ei julkisteta.

Erityishuomio hygieniaan ja tautiriskiin!

Näytteitä kerätessä on syytä noudattaa huolellisuutta ja hyvää hygieniaa. Ulosteita ei saa käsitellä paljain käsin, vaan suositeltavinta olisi käyttää kertakäyttöhansikkaita. Näytekerauspakkaus sisältää suojakäsineet. Näyte tulee kerätä näyteputkeen siten, ettei siihen kosketa paljain käsin (käytä näytesetissä mukana tulevaa puulastaa apuna). Selvästi vanhoja, esimerkiksi kuivia ja pöliseviä ulosteita ei kannata kerätä.

Eri näytteitä ei saa käsitellä samoilla hanskoilla tai välineillä eri näytteiden DNA-materiaalien sekoittumisen ehkäisemiseksi.

Näytteiden säilytys

Näyteputket voi säilyttää huoneenlämmössä, valolta suojattuna. Näytteitä voi kerätä isomman määrän ja toimittaa ne kerralla, tai niitä voi toimittaa pienemmissä erissä lähimmälle Luken kenttähenkilölle tai oman alueen keräysvastaavalle.

Lähtettäminen

Suunnittele lähtettäminen etukäteen. Keskustele Luken henkilökunnan/keräysvastaavan kanssa sopivasta ajankohdasta ja toimitustavasta.

Lisätietoja keräyskäytännöistä:

Sanna Kokko-Timonen, Luonnonvarakeskus

sanna.kokko-timonen@luke.fi

puh. 029 532 7204

Lisätietoja tutkimushankkeesta:

Ippo Kojola, Luonnonvarakeskus

ilpo.kojola@luke.fi

puh. 029 532 7411

Geneettiset analyysit:

Mia Valtonen, Luonnonvarakeskus

mia.valtonen@luke.fi

puh. 029 532 2428